

”دندەر ویله سمدی، قواعم جار اسمدی شینچیاڭدى كوردىك“

—شیائگاڭ ئسلام ئىدىنلىك ئەندىمىرىنىڭ شىنجىڭدا ھكسکۈرسيادا، ساپاردا بولغاندىعى جونىنده ھستەلىك

□ انار بۇلت \ شىنجىاڭ گازەتنىڭ ئىلىشىسى شن زۇشياۋ

کونهشار اوڏانسنداعی جو گو شينجيال
ولتستق هوزيکا اسپاپتاري قستاعندا اسپاپ
جاساو شبهه رحانا سنا کر گهن ۋاکيلدەر ۋىسرەم-
سننڭ مۇشله رىن دومېرى، عىجهك، راۋاپ
سياقتى لىتستق هوزيکا اسپاپتاري بىر دەن قىزىقە-
تىرىدى. وسى هوزيکا اسپاپتارىن جاساعان شىھەر-
لەردىڭ ٻارى جەرگىلىكتى قىستاق تۇرۇنىدارى
كەنن، جاساو ونەرنىڭ 150 نەشە جىلدان
بەرى جالعاپ كەله جاتقانىن ھستىگەندە، كوب-
شىلىك ۋىسىمەتلىك از لىتستار دىڭ مادەن يەتن
قورعاۋ، جالعاپتىرۇ جانە ساۋالەندرە جولىدا
كورسەتكەن قولشىنسىن القادى.
ۋاکيلدەر ۋىسرەمى زاۋودتارعا دا، سەحتار-
عا دا باردى. كونهشار اوڏانسندىا عبر اوپل شارۋا-
شلىق عىلىم - تەھىنيكا شەكتى سەرىكتەستىگى سا-
پالى قۇرعاق، جاس جەمسىتى شىكىزات ھتىپ
اوپل شارۋا شلىق قوسىمشا و نىمدەرىن جىنتىك-
تەي و گەدەيدى كەن، وسى كاسپىورىنىڭ تاعى
جەرگىلىكتى ورنىدا مىڭعا تارتى بۇقارانى ۇيىنىڭ
جانىندا جۇمىسقا ورنا لاسۇغا جەتكەتكەپ و قىرعائىن
ھستىگەندە، ۋاکيلدەر ۋىسرەمى سننڭ مۇشله رى:

عوز او لاسندا قستاق تۇرعنى مامەتالى
قازى ۋاكىلدەر ئۇيرەسنىڭ ھۇشەلەرىمەن ۋىزد-
نىڭ ۋەنلىك ئېلىنىڭ ئۇيىنىنىڭ ئۆزىنىڭ ئەپتەرىنىڭ ئۆزىنىڭ
جات بىرىپ جاڭا ئۇيى سالىپ بىردى، 3.5 مۇ
شىنەمەي اتىزىنەن جىلىنى 36 مىڭ يۇان اينالاسندا
كىرسى كىرگىزەمن، كەلىنىشەگىم دۇكەن اشادى،
100 ئۆزىم كاۋاپ ساتامىن، وتباسىمىز ئېرى جىلىدا
مېڭ يۇان اينالاسندا كىرسى كىرگىزەدى، قازىز
تۇرمىسىمىز كۇئىنەن - كۇنگە جاقسارىپ كەلەدى.
قستاق تۇرعنى راحمانجان ابىتىڭ عوز او-
لاسنان 600 شارشى مەترلىك شارۋالار شاتىتى
ساياجاين اشىپ، 6 قىستاق تۇرعنىن جۇھىستاز-
درغانىن ھستىگەندە شىائىڭاڭ جۇڭگۇ ئىسلام
عىدىنى قوعامىنىڭ مۇشەسى فۇ شىۋىي بىلاي
دەدى: "شىنجىاڭنىڭ اوپىل - قىستاقتارىنىڭ وسىنە-
شاما كورىكتى ھەندىگىن ويلاماپىن، وسى
رەتكى ھكسكۈرسيادا، ساپاردا ھشقاندای 'زور-
لىقىن ھېبىكە سالۇ' جايىتن بايقامادىم، قايىتا
ئار ۋۇلت بۇقاراسىنىڭ ھېبىك ارقىلى قۇن جارا-
تىپ، باقتىسى تاماشا تۇرمىسى كەشرىپ جانقانىدە-
عن كوردىم.

ایتکار ههشتی جاقسی ساقتالپتی ئارى و سزاماد-
دانغان قۇريلعىلارمەن جابدىقتالىپ، دىنگە سەندە-
تن بۇقاراعا اسا زور قولايلىق جاسالپتى.
قاشقار بايرىعى قالاسىن ارالاپ جۇرگەندە-
ۋاكىلدەر وۇيرەسىنىڭ مۇشەلەرى كوشە بويىندا-
عى دۇكەندەر دەگى تاۋار لارعا قىزىعېپ، كەپتە-
ريلگەن جەھىس، دوپىا، مۇزىكا اسپاپتارى سياقتى-
لاردى تارتۇ جانە ھستەلىك بۇيمىدار رەتىنده
شىائىڭگاڭغا الا قايىتۇعا جاپا - تارماعىي ساتىپ
الدى.

ئېپايىزاۋات اوڈانىندا 1800 كىلوھەتقىدەن
استام وۇزىندەقتاعى ئېپايىزاۋات اوڈانى قالا، اوپىل
اوۇز سۇ حاۋپىسىز دىنگى يىنچەنەر ياسىنىڭ 470 مىڭ
بۇقارانىڭ اوپىز سۇ حاۋپىسىز دىنگى ماسەلەسىن
شەشكەننەن ھستىگەندە، وَاكىلدەر وۇيرەسىنىڭ
مۇشەلەرى وۇكمەتتىڭ حالق تۇرمىسىن كۇش
سالا جاقسار تۇ شارالارىن القادى.

ئېپايىزاۋات اوڈانى تدرىم اوپىلى باقت قىستا-
عىنا بارعاندا قىستاق تۇرۇندارنىڭ اولاسى
تۈرسىيىپ - تۈرسىيىپ بۇقاقداردا سامىسغان
شىنەمەيگە تولىپ، حوش ئىس اڭقىپ تۇردى.

(باسی 1 - بهتنه) حالقارالق کوز ایانی اشپ سینلک داره جهسن جو عاریلا تؤودی کورمه بُؤییمنان تاۋارعا دە دىرۈدەن كەلسىم جاساسۇغا دەي تىناسقان ساۋاداگەرەن قارجى قى گەرگە اينالۇغا دەيىن تاۋار ساۋادا جەتكىزگەن ھكۈنۈمىكا - ساۋادا بەستىك تابىستارى ئار جاققى دامىپ يىگىلىكتەندىرۈدەن بىرگە، كاسىپ جەسنىڭ جو عارىلا ئۆزىن جەبىدى. 2023 - جىلىعى تاۋار ساۋادا كەنلا قاراساق، كەنستەر وتكىز دەرگە قول قويلىپ، سەلبەستىك يىگىلىككە كەنلەلۇدىك اۋەنى قۇدا مەۋددىك قوز عاۋاشى قواتى بارغان دادى. تاۋار ساۋادا كورمهسى ورن سەرتىنان كەلگەن 1400 كەنلەلۇنىڭ جۇپىق ارادا باس قوسىپ، جالىلىق وبر و نىمىدەرنى جانە وزىق تەھىنيكا تاۋار ساۋادا كورمهسى تۈغىرەتە رېلەي اۋسىس - كۇيىس، سەلبەستىك عۇرلم كوب دوس تاۋىپ، اناعۇرۇم ورائىن جاراتىپ، اناعۇرلىم مولى

لاندبرۇغا دەپىن تاۋار ساۋدا كورمەسى ساۋدا -
نىڭ دارەجەسىن جو عارىلاتۇغا تىڭ قوزغاوشى
قۋات ئۇستەدى. ”تاۋار ساۋدا كورمەسى سىندى
وسى تۈعىردىان پايدالانىپ، كاسپۇرنىمىز
يىتىھەنەتلىك ‘جالعاو’ باسمىدىن ساۋلەندىد-
رىپ، ونەر كاسپ سالاسىنىڭ جاراھىدى ‘سېفىرلى
قولغاناتى‘ بولۇغا قۇلشىنىپ، ھكونومىكائىڭ جو-
عارى ساپالى دامۇن جەبەيدى“، - دەدى
شىنجىاڭ جىانزى جۇڭىي مۇنايى حىميا شەكتى سە-
رىكتەستىگىنىڭ القا باستىعى ۋالىشۇپىڭ.
جۇڭگو - ازىيا - ھۆرۈپا كورمەسىنىڭ ما-
ئىزدى قۇراماداس بولىگى رەتىنده، تاۋار ساۋدا
كورمەسى دامىپ بۇگىنگى كۇنگە جەتكەندە،
اسقىن اسەرى ۋىزدىكسىز كەڭەيىپ، سايىسى،
سرتقى دىستەر، ھكونومىكا - ساۋدا، عىلىم -
تەھنىكا، گۆمانىتارلۇق دىستەر سىاققى سالالاردا
ئېرى قىدىرۇ بەلسەندى تابىستارعا قول جەتكە-
زىپ، ساۋدا بارىس - كەلسىنە كەڭ دامۇ ئورد-
سىن ازىرلەۋەمن بىرگە، اناعۇرلىم كوب كاسپۇ-
رىنىدى وسى كورمە ارقىلى سەلبەستلىك ساۋدا ورا-
-

سیاقنی سالالاردى شارپىدى.
 کوزدیڭ جاۋىن الاتن سىفرلار جۇرت جۇ-
 رەگىن جەلپىندىرىدى، قوشلىغان نەشە ئجۇز
 مىللار يۇان قارچى تاۋار ساۋدا كورمەسىنىڭ
 شىنجىياڭنىڭ جوغرارى دەڭگەيدەگى سرتقا ھسىك
 اشۇدى ملگەريلەتىدى، ئارقايسى جاقىپەن ھکو-
 نومىكا - ساۋدا سەلبەستىگىن تەرەڭدەتىدى ما-
 ڭىزدى تۇ عمر ھتكەن قۇواتى باۋراۋ كۇشىن
 تولقايىگىلەدى.

ری، شینجیاڭغا قارچى قوشۇ بويىنشا ساۋاداڭدۇر
شاقرۇ توۇغۇرىنىڭ جاۋاپتىسى چىن ۋې مىنالى
عېلىدىرىدى: تاۋار ساۋادا كورمەسىنىڭ تېپال كۇ-
شىنە سۇيەنپ، شینجیاڭغا كەلپ قارچى قوساتىن
اناعۇرلم كوب كاسپۇرنىغا سىفر لانغان، دالىمە -
عال، ماماندىندرلىغان قىزىمەت وتمەۋ ازىزلىھۇ-
دى، سونمەن بىرگە بۈكۈل شینجیاڭنىڭ جەر - جە-
رىندەگى ساۋاداڭر شاقراتىن ورىندارعا يىنفورماتىسيا-
لاندرلىغان ساۋاداڭدۇر شاقرۇ، تاپسىرسىس بويىن-
شا ساۋاداڭر شاقرۇ، كاسپ سالاسى تىزبەگىندە
دالىمە - ئىلال ساۋاداڭر شاقرۇ سىاقتى قىزىمەت
وتمەۋ ازىزلىھۇدى ئۇمت ھەتھىز.

”شینجیاڭ جاتا داۋىرىدە گى فارجي قوسىپ،
شارۋاشلىقنى گۇلدەندىرىۋە دىلەك قۇنارلى توپرا-
عى، ئىزدىلەك سەنمىمىز كامىل“، - دەدى مەملە-
كەت ھنەرگىيَا توبى شينجياڭ ھنەرگىيَا شەكتى جا-
ۋاپىكەر شىلىك سەركىتەستىگىنىڭ پارتىكوم شۇجىي،
القا باستىعى لي حايچاۋ.
اۆتونومىالى رايوندىق ساۋادا سىتمەرى مەڭ-
كەرمەسى پارتىيا باشىلىق گرۇپپاسىنىڭ شۇجىي،

ورينباسار مه گگه رمه باستیعی لی شوان بسلاي
دهدي: وسى كىزەكتى تاۋار ساۋدا كورمەسىنده
كەلسىم جاسالغان نىساندارغا قوشىلغان قارجىنىڭ
كولەمى زور، كاسىپ سالاسىن جەتەكتەۋ ۋاتانى
كۈشتى، الدىڭىعى مەرزىمدىك قىزەمتىر تىڭىعملەت-
تى سىتەلگەن، كەلسىم جاساسقان ھكى جاقلىڭ
سەلبەستىك سەنەمن تولىق ايگىلەدى.

سەلەبەش، اوپس - كۆيىس تۈمىرىن ورناتۇ
ئۇشىن، 2023 - جىلىعى تاۋار ساۋدا كورمەسى كە-
زىنەدە هل ئىشى - سىرتىنا تانىستىرۇ ھماجىلىسى،
ئۇندىرىۋەن ساۋتۇدى ئۆيىلىسىتىرۇ، تابىستىرېپ
جۇپتىاۋ سىاقتى ساۋدانى جەبەۋدى ماقسات
ھتكەن 64 مايدان قىيمىل وتىكىزىلىپ، وتىكەن كە-
زەكتەگىلەردىڭ شىنەدە ھڭ كوب وتىكىزىلىگەن
ئىس كەنەزەكتە كەم، مەيدادىن

بېر سەرمىسى سورىسى بۇمىسى
شىنجىياڭغا قارجى قوشۇ بويىنىشا ساۋاداگەر
شاقىرۇ تۇعىرى — و كىمەتتىڭ ساۋاداگەر شاقىرۇ،
قارجى ھنگىزۈنە جانە كاسپىورىنىڭ نىسانغا
قارجى قوشۇنى قىزىمەت و تەيتىن ارنالۇلى تۇعىرى.
لۇق قۇريلىم، وسى كەزەكتى تاۋار ساۋادا كورمە.
سىنده دە ھەكىشە جابىدىقىالغان كورمە ورنى قۇ.
رېلىپ، يەنفورماتىيالانغان ساۋاداگەر شاقىرۇ قۇ.

رالدارین شو عمرلى تانىستىرىدى، مىسالى، كاسپ سالاسى تىزبەگى بويىنشا ئىلکەن ساندى مالىمەت ارقىلى ساۋاداڭەر شاقىرۇ تۈمىرى، قارچى قوشۇ بويىنشا تەكسىرەۋ دىلەن قىزىغان كارتاسى، ساۋاداڭەر شاقىرۇدى باسقارۇ جۇيىەسى سياقتىلار ساۋاداڭەر شاقراتىن ورىنىنىڭ ئىلکەن ساندى مالىمەت، يېنىھۇر ماھىسىلانىدىرۇ ئىتسلى ارقىلى ساۋاداڭەر شاقىرۇ قىزمەتنىن ورسىتەتىنە مۇمكىندىك

جاساپ، ساۋداگەر شاقىرۇ جۇممس و نىمىدىلىڭى
مەن نىسانداردىك تىياناقتانۇنىڭ ئىساتتى بولۇ
و نىمىدىلىڭىن زور دارە جەدە جو عارىلاقىادى.
ءۇرمىجي حۇيىجي شىيگىيە يىنفورماتىسيا علم -
تەھىيىكا شەكتى سەدەتكەنەستىگىنىڭ باس دىرى ھەكتۇ.

دوسـتـار اـنـاعـوـرـلـم مـولـاـيـپـ، اـشـقـ بـولـوـ وـرـايـنـانـ

بـرـگـه يـكـلـكـتـهـنـدـىـ

سیاقنی سالالاردى شارپىدى.
 کوزدیڭ جاۋىن الاتن سىفرلار جۇرت جۇ-
 رەگىن جەلپىندىرىدى، قوشلىغان نەشە ئجۇز
 مىللار يۇان قارچى تاۋار ساۋدا كورمەسىنىڭ
 شىنجىياڭنىڭ جوغرارى دەڭگەيدەگى سرتقا ھسىك
 اشۇدى ملگەريلەتىدى، ئارقايسى جاقىپەن ھکو-
 نومىكا - ساۋدا سەلبەستىگەن تەرەڭدەتىدى ما-
 ڭىزدى تۇ عمر ھتكەن قۇواتى باۋراۋ كۇشىن
 تولقايىگىلەدى.

و رایس جارا تپ، انا عور لمول تاب سقا قول
جه تکمز دی.

وسی که زه کتی تاؤار ساۋدا کورمه سی هل
شىندەگى 26 ولکه، اۆتونومىيالى رايون، قالانى،
شەكارا سرتىندىاعى 40 مەمە كەت پەن رايوندى
کورمه گە، ماجلىسىكە قاتىناسۇغا باۋرا دى. بۇرمنى-
عى کەزەكتەگى کورمه لەرەمن سالىستىر عاندا كو-
لەمى ھەك ولکەن، قاتىناسقان اىگىلى مار كالى كا-
سىپورمندار ھەك كوب، کورمه لەۋۇنلىمى ھەك
جاقسى، كاسىپ سالاسى قىيملى ھەك كەمەلدى،
توڭرەكتەگى ھەدر ھەك تولق قاتىناسقان ئېرى
كەزەكتى تاؤار ساۋدا کورمه سى بولدى. ئار سالا
قايرات كەرلەرى و سى تۇعىر دان پايدالانىپ، ور-
كەندەگەن جىبەك جولىن بىرگە قۇرىپ، سەلبەس-
تنىك و رايىنان تەڭ يىگىلىكتەندى.

بازار قاچەتنە ئىجتى لە سىپ، ساۋدا قۇردى-
لمىمن ساپاللا نىدىرىدى —

زات ساۋا دىسنان قىزمەت و تەۋ ساۋدا سىنى،
جاڭالىق اشۇدى جىدەۋە دەن ورنا لاسىمىدى سايالى-
دەن